

Wat? ¹

Via flipping the classroom (FTC) kunnen studenten leerinhouden tijd- en plaatsonafhankelijk verwerven, en dit op hun eigen tempo. Tijdens de lessen komt tijd voor begeleiding, verwerking en verdieping vrij. De inhouden van de activiteiten tijdens de contactmomenten en thuis worden als het ware omgewisseld:

- **Normaal onderwijsverloop:** de student verwerft de lesinhouden tijdens contactmomenten via de lesgever en maakt thuis individueel oefeningen;
- **Flipping the Classroom:** de student verwerft de lesinhouden thuis a.d.h.v. video's en maakt oefeningen tijdens de contactmomenten onder begeleiding van de lesgever.

FTC verloopt in een cyclisch model met vier stappen (twee individuele en twee gezamenlijke), zoals gevisualiseerd in figuur 1:

Figuur 1: Cyclisch model van Flipping the Classroom

1. **Gezamenlijke activiteit** | De student wordt betrokken bij het onderwerp en interesse wordt opwekt, bv. via games of hands-on activiteiten.
2. **Individuele activiteit** | De student gaat zelfstandig aan de slag met de inhoud. De student ontdekt concepten, bekijkt video's, leest teksten, etc. Dit wordt aangevuld met verwerkingsvragen via bv. chat of google docs.
3. **Individuele activiteit** | De student verwerkt de inhoud en geeft betekenis via verwerkingsopdrachten zoals bv. het maken van een filmpje of een brochure.
4. **Gezamenlijke activiteit** | De student presenteert het geleerde resultaat. De lesgever kan hier dieper ingaan op problemen of belangrijke aandachtspunten. ^{1, 2}

Waarom en voor wie? ¹

Flipping the Classroom komt tegemoet aan de noden van een grote diversiteit van studenten. Denk bijvoorbeeld aan studenten met een functiebeperking maar ook aan werkstudenten, studenten met een topsportstatuut of studenten met een gezin. De grootste voordelen zijn:

- Eigen tempo** | De student heeft controle over het tempo en de frequentie waarop hij/zij de inhoud bekijkt, de student kan inhouden pauzeren en herhalen naar eigen voorkeur.
- Tijd** | Tijdens contactmomenten komt tijd vrij voor het beantwoorden van vragen, het bespreken van moeilijke delen van de lesinhoud, individuele begeleiding en verwerking.
- Vorbereiding** | Door de student te verplichten regelmatig met de leerstof bezig te zijn ontstaat een betere voorbereiding op de (eind)evaluatie.

Tips & Tricks ^{1,2}

- **Professionalisering** | Professionaliseer lesgevers op vlak van technologische, pedagogisch-didactische en inhoudelijke kennis om kwaliteitsvolle online leermaterialen te kunnen ontwikkelen (TPACK-model). FTC is pas succesvol in de combinatie van technische vaardigheden met een pedagogisch-didactisch model.
- **Materiaal lesgever** | Voorzie de benodigde materialen: een goed werkende laptop of computer, een webcam en een microfoon zijn voldoende.
- **Veranderende rollen** | Anticipeer op de veranderende rollen en verwachtingen van de lesgever en de student. De lesgever faciliteert actief leren en neemt een begeleidende/coachende rol op en de student krijgt meer verantwoordelijkheid.
- **Materiaal student** | Ga na of alle studenten over de benodigde materialen beschikken zoals bv. een computer, stel deze zelf ter beschikking indien nodig.
- **Nadruk** | Leg de nadruk op het duidelijk maken van concepten, betekenisverlening via verwerkingsopdrachten en het toepassen en/of presenteren van het geleerde.
- **Start klein** | Start klein en ga samen aan de slag. Hoe meer lesgevers materiaal maken, hoe meer er te delen is. FTC is geen wondermiddel maar een begin.
- **Balans** | Voorzie een evenwicht tussen activiteiten tijdens en naast de les. Studenten houden online instructies vaak minder lang vol dan klassikale instructies, hou hier rekening mee.
- **Gericht inzetten** | FTC werkt niet voor alle opleidingsonderdelen en (vak)inhouden. FTC werkt bijvoorbeeld goed voor kerninhouden maar minder voor complexe structuren, weeg zelf af welke inhouden je via FTC en welke inhouden je via contactonderwijs aanbiedt.
- **Vorbereiding studenten** | Voorkom dat studenten zich niet voorbereiden op de contactmomenten door opdrachten of een korte test aan de voorgaande FTC-activiteiten te koppelen.

Meer weten?

- Bekijk hier de [Ted Talk Salman Khan van over de Khan Academy](#), die het principe van Flipping the Classroom toepast.
- Leer hier meer over [het wat, waarom en hoe van de Flipped Classroom](#) in een interessante bundeling door de KU Leuven.

In de praktijk

“De eenvoudige theorie nemen studenten alleen op. De oefeningen hebben we opgedeeld in moeilijkheidsgraad. De makkelijke moeten ze alleen thuis kunnen. De moeilijke maken ze in de klas. De klastijd wordt beter ingezet. Bepaalde moeilijke theorie wordt ook in de klas behandeld.”

“Lesgevers moeten erkennen dat studenten een leercurve doormaken. Ze moeten niet afhaken, als het een keer niet lukt. Ze moeten doorzetten: het eindresultaat biedt veel voordelen. De studenten moeten eraan wennen. We voeren het gefaseerd in: in het eerste jaar maar één opleidingsonderdeel. En in de eerste week hebben we hetgene ze eigenlijk thuis moeten doen, in de klas gedaan. Zo zien ze echt hoe het moet. Het is echt een proces waar ze door moeten gaan.”

“We zorgen ook voor vrije momenten, zodat studenten ermee aan de slag kunnen gaan. We tekenen een tijdspad op, waar alle momenten op staan.”

“Studenten geven aan dat er in elke les wél een terugkoppeling moet zijn. Hieraan kun je een discussieforum koppelen, zodat ze vragen kunnen stellen over de leerstof. Dit helpt de docent ook om te zien wat ze wel en niet onder de knie hebben.”

Referenties

- ¹ Schellens, T. (2015-2016). Onderwijstechnologie [Cursus]. Universiteit Gent: Pedagogische Wetenschappen/Pedagogiek en Onderwijskunde
- ² Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (2017). Universeel ontwerp [onuitgegeven intern document]. Gent: Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs